

I. समीचीनम् उत्तरं चिनुत । Choose the correct answer

1Mark each

1. हितोपदेशस्य कर्ता कः ? नारायणपण्डितः
2. पञ्चतन्त्रं केन रचितम् ? विष्णुशर्मणा
3. हितोपदेशे कति भागाः सन्ति ? चत्वारः
4. पञ्चतन्त्रे कति तन्त्राणि सन्ति ? पञ्च
5. बृहत्कथाश्लोकसङ्ग्रहः केन विरचितः ? बुधस्वामिना
6. बृहत्कथामञ्जरी केन विरचिता ? क्षेमेन्द्रेण
7. कथासरित्सागरस्य कर्ता कः ? सोमदेवः
8. अवदानकल्पलता केन विरचिता ? क्षेमेन्द्रेण
9. भोजप्रबन्धस्य कर्ता कः ? बल्लाळसेनः
10. वर्धमानः कः ? वणिक्
11. वृषभस्य नाम किम् ? सञ्जीवकः
12. पिङ्गलकः इति कस्य नाम ? सिंहस्य
13. करटकः कः ? जम्बुकः
14. दमनक इति कस्य नाम ? जम्बुकस्य
15. नन्दकः इति कस्य नाम ? वृषभस्य
16. रजकस्य नाम किम् ? कर्पूरपटः
17. शुभदत्तः इति कस्य नाम ? कायस्थस्य
18. धर्मारण्यं कुत्र अस्ति ? मगधदेशे
19. कर्पूरपटः कुत्र वसति स्म ? वाराणस्याम्
20. सुवर्णवती नाम नगरी कुत्र अस्ति ? दक्षिणापथे
21. वर्धमानः वाणिज्याय कुत्र गच्छति ? काश्मीरम्
22. सुदुर्गनाम्नि अरण्ये कः भग्नजानुः निपतितः ? सञ्जीवकः
23. वर्धमानः अन्यं वृषभं कुत्र क्रीतवान् ? धर्मपुरे
24. अरक्षितमपि केन रक्षितं तिष्ठति ? देवेन
25. पिपासाकुलितः कः यमुनाकच्छम् आगतः ? सिंहः
26. कः चाटुशतैः भुङ्क्ते ? गजः
27. कः बलिं भुङ्क्ते ? काकः
28. कः चिराय जीवति ? काकः
29. के मनोरथान् पूरयन्ति ? परमेश्वराः
30. कीलकः केन निहितः आसीत् ? सूत्रधारेण
31. कः कालप्रेरितः आसीत् ? वानरः
32. गर्दभः केन ताडितः ? रजकेन
33. गर्दभः केन ताडितः ? रजकेन
34. रजकस्य गृहं कः प्रविष्टवान् ? चोरः
35. रजकस्य जागरणं केन कर्तव्यम् ? कुक्कुरेण
36. रजकस्य गृहरक्षणं कः करोति ? कुक्कुरः
37. किंप्रभुः कार्यकाले कान् संभाषयेत् ? भृत्यान्
38. दुष्टमतिः स्वामिकार्यस्य उपेक्षां कदा करोति ? विपतौ
39. काकः कया स्वोदरपूरणं कुरुते ? चञ्च्वा
40. दमनकः विस्मित इव कस्य समीपं गतः ? सिंहस्य
41. रजकः गर्दभं केन ताडितवान् ? लगुडेन
42. नूपुरं कुत्र धार्यते ? पादे
43. धनवृद्धिकरणार्थं कस्य मतिः अभवत् ? वर्धमानस्य
44. अर्थस्य प्राप्तिः केन भवति ? अर्थेन
45. खुरत्रये एव कः वने स्थितः ? सञ्जीवकः
46. मृगेन्द्रवृषयोः स्नेहः केन नाशितः ? जम्बुकेन
47. शृगालाभ्यां कः दृष्टः ? सिंहः
48. नारायणपण्डितः कस्य आस्थाने कविः आसीत् ?
धवलचन्द्रस्य
49. दक्षिणापथे का नगरी अस्ति ? सुवर्णवती
50. योगिनामपि अगम्यः कः ? सेवाधर्मः

II. द्वयोः प्रबन्धात्मकम् उत्तरं लिखत – 10marka each

1. हितोपदेशस्य विषये प्रबन्धं लिखत ।
2. कीलोत्पाटीवानरकथां लिखत ।
3. वर्धमानस्य धनवृद्धिचिन्तनं विवृणुत ।
4. कथासाहित्यस्य प्रसिद्धग्रन्थानां विषये प्रबन्धं लिखत ।
5. सञ्जीवकपिङ्गलकयोः मध्ये किमर्थं स्नेहः सम्पन्नः ? वर्णयत ।

III. गद्यस्य अनुवादं कुरुत । 12Marks

१. स चैकदा ----- दुःखमनुभूतम् ॥ Page no.4
२. अस्ति मगधदेशे ----- पञ्चत्वं गतः ॥ Page no. 6
३. अस्ति वाराणस्यां-----करोमि ॥ Page no.7
४. ततः स रजकः----- एतदयुक्तमुक्तं त्वया ॥Page no. 8
५. पिङ्गलकोऽवदत्----- विस्मितोऽस्मि ॥ Page no. 16
६. सिंहो ब्रूते ----- राज्ञः । Page no. 16-17

IV. वाक्यद्वयं ससन्दर्भं विवृणुत 4 marks each

1. इदानीं सुहृद्भेदं श्रोतुमिच्छामो वयम्। p.no-1
2. उपर्युपरि पश्यन्तः सर्व एव दरिद्रति। shloka no.2
3. मित्र, अस्मन्मतेनास्य सेवैव न क्रियते। p.no-4
4. मित्र, सर्वथा मनसापि नैतत्कर्तव्यम्। p.no-5 after shloka no.27
5. अव्यापारेषु व्यापारः सर्वथा परिहरणीयः। p.no -6 after shloka no. 29
6. स्वामिचेष्टानिरूपणं सेवकेनावश्यं करणीयम् । p.no -6
7. अनुजीविना पराधिकारचर्चा सर्वथा न कर्तव्या। p.no -6
8. भद्र, मम नियोगस्य चर्चा त्वया न कर्तव्या। p.no -7
9. तेनाधुना ममाहारदानेऽपि मन्दादरः। p.no -7
10. पापीयान् त्वम् । यद्विपत्तौ स्वामिकार्यस्य उपेक्षां करोषि। p.no -7
11. आहारार्थी भवान् केवलं राजानं सेवते। p.no -8

V. द्वयोः लघुटिप्पणीं लिखत – 2½Marks each

1. हितोपदेशः	2. पञ्चतन्त्रम्	3. कथासरित्सागरः	4. करटक-दमनकौ
5. वणिक् वर्धमानः	6. पिङ्गलकः	7. गर्दभ-कुक्कुरौ	8. अर्थस्य प्राप्तिः
9. सेवधर्मः	10. सुहृद्भेदः		
